

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

ФІЛОНЕНКО Ганна Геннадіївна - аспірант кафедри правосуддя Київського національного університету імені Тараса Шевченка

УДК 343.985.7

Стаття посвячена порядку здійснення міжнародного співробітництва при дослідженні ухилення від уплати податку на прибуток. Автором сфокусовано увагу на визначенні особливостей нормативно-правового регулювання міжнародного співробітництва при дослідженні ухилення від уплати податку на прибуток. Обґрунтовано цільовість тісного міжнародного співробітництва в зазначеній сфері в межах СНГ. В статті проаналізовані норми національного, а також міжнародного законодавства, якими регламентовано порядок обміну податковою інформацією між компетентними органами різних держав при дослідженні ухилення від уплати податку на прибуток. Також автором запропоновано напрями подальшого розвитку міжнародного співробітництва при дослідженні ухилення від уплати податку на прибуток.

Ключові слова: міжнародне співробітництво, ухилення від сплати податку на прибуток, податкові злочини.

Сучасні процеси глобалізації та активної інтеграції України до системи міжнародних фінансових і торговельних зв'язків вимагають подальшої адаптації національного законодавства у сфері боротьби з податковою злочинністю до світових стандартів, а також інтенсифікації участі України у міжнародному співробітництві у цій сфері. За наявності іноземного елементу розслідування ухилення від сплати податку на прибуток потребує отримання

допомоги від компетентних органів іноземних держав у наданні доказів, забезпеченні показань свідків та проведенні інших слідчих дій. Тому відсутність дієвого механізму взаємодії та координації діяльності між різними країнами у сфері протидії та боротьби з ухиленням від сплати податків може створювати сприятливі умови для податкових злочинців.

Окремі аспекти здійснення міжнародного співробітництва у галузі протидії злочинам у сфері економіки були висвітлені у працях таких дослідників, як М.Я. Азаров, Л.І. Аркуша, В.І. Антипов, О.М. Бандурка, В.Т. Білоус, П.М. Бірюков, О.І. Виноградова, В.А. Козлов, М.В. Коваль, В.В. Лисенко, Д.Г. Мулявка, В.М. Попович, П.О. Селезень, Г.П. Цимбал, П.В. Цимбал, С.С. Чернявський, Г.Л. Чигрина. Однак, зважаючи на особливості сфери податкових відносин та процес перманентних змін у міжнародно-правовому регулюванні зазначених відносин, тема залишається актуальною.

Вченими виділяються наступні форми міжнародної взаємодії в процесі боротьби з транснаціональними злочинами: 1) взаємний обмін інформацією; 2) проведення оперативно-розшукових заходів; 3) проведення слідчих дій; 4) профілактика злочинів¹. До особливих форми

¹ Биленчук П. Д., Еркенов С. Е., Кофанов А. В. Транснациональная преступность: состояние и трансформация: Учебное пособие / Под ред. Акад. П. Д. Биленчука. – К.: Атика, 1999. – С. 267.

міжнародного співробітництва у податковій сфері відносять: 1) обмін інформацією про порушення податкового законодавства юридичними та фізичними особами; 2) взаємодія з питань проведення заходів, які направлені на попередження, виявлення та розслідування податкових злочинів і правопорушень; 3) надання відповідним чином завірених копій документів, пов'язаних із оподаткуванням юридичних і фізичних осіб; 4) обмін інформацією про національні податкові системи, про зміни і доповнення податкового законодавства, а також методичними рекомендаціями по боротьбі з податковими правопорушеннями; 5) обмін досвідом по створенню і функціонуванню інформаційних систем, які використовуються у боротьбі з податковими правопорушеннями; 6) здійснення координації діяльності з питань, які виникають у процесі співробітництва; 7) проведення науково-практичних конференцій і семінарів з питань боротьби з податковими правопорушеннями².

Варто відзначити, що нормативно-правове регулювання міжнародного співробітництва під час кримінального провадження має декілька рівнів. По-перше, це норми національного законодавства. По-друге, дво- та багатосторонні договори, учасницею яких є держава Україна. Звернемося до окремих законодавчих положень внутрішнього законодавства України, яким регулюються питання міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Загальні засади міжнародного співробітництва під час кримінального провадження та особливості надання міжнародної правової допомоги при проведенні процесуальних дій визначено главами 42, 43 розділу IX КПК України. Також слід навести положення частини 4 статті 93 КПК України відповідно до якого докази можуть бути одержані на території іноземної держави в результаті здійснення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

² Цимбал Г. П. Взаємодія як умова забезпечення виявлення і розслідування податкових злочинів: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Г. П. Цимбал; Київ. нац. ун-т внутр. справ. — К., 2005. — С. 160.

Стосовно особливостей міжнародного співробітництва при розслідування ухилення від сплати податку на прибуток варто згадати про підпункт 72.1.4. статті 72 глави 7 розділу II ПК України який передбачає, що для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності державної податкової служби використовується інформація, що надійшла від органів влади інших держав, міжнародних організацій або нерезидентів. Разом з цим згідно з підпункту 41 пункту 4 Положення про Міністерство доходів і зборів, яке затверджене Указом Президента України від 18.03.2013 - № 141/2013³, до його компетенції віднесена організація взаємодії та обміну інформацією з державними органами інших держав згідно із законодавством України, міжнародними договорами України. А також у відповідності з підпунктом 16 пункту 5 зазначеного Положення Міністерство доходів і зборів України забезпечує в межах своїх повноважень міжнародне співробітництво. На сьогодні питаннями міжнародного співробітництва у сфері розслідування ухилення від сплати податків відає Департамент міжнародних зв'язків Міністерства доходів і зборів України, а також Головне слідче управління фінансових розслідувань Міністерства доходів і зборів України.

Відповідно до пункту 5.1 Інструкції про організаційно-протокольне забезпечення заходів міжнародного співробітництва, які здійснюються органами прокуратури України, яка затверджена Наказом Генерального прокурора України від - 11 лютого 2013 року № 8гн⁴ питання виконання окремих слідчих дій (допиту, впізнання, обшуку, арешту та інших), а також екстрадиції та отримання відомостей про рух коштів на банківських рахунках на території зарубіжних держав вирішують-

³ Указ Президента України «Про затвердження Положення про Міністерство доходів і зборів» від 18.03.2013 № 141/2013 // Урядовий кур'єр від 19.03.2013 № 51

⁴ Наказ Генерального прокурора України від - 11 лютого 2013 року № 8гн [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102

ся в порядку надання правової допомоги і належать до компетенції Генеральної прокуратури України, у зв'язку з чим правоохоронні органи звертаються через відповідних прокурорів, які здійснюють нагляд, у Генеральну прокуратуру України з клопотанням про підготовку звернення до центрального органу юстиції (прокуратури) відповідної країни із запитом про надання правової допомоги.

Відповідно до статті 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Положеннями пункту 2 статті 19 Закону України „Про міжнародні договори України” встановлено, якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору. Відповідно до пункту 3.2 статті 3 ПК України якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Кодексом, застосовуються правила міжнародного договору.

Зважаючи на зазначене, варто звернутися до положень низки міжнародних договорів, якими передбачається порядок співробітництва України з іншими державами при розслідуванні ухилення від сплати податку на прибуток. При цьому слід звернути увагу, що основною формою міжнародного співробітництва при розслідуванні ухилення від сплати податку на прибуток є обмін інформацією.

Відповідно до пункту b частини 1 статті 4 Конвенції про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах (ETS 127) від 25.01.1988⁵ сторони здійснюють обмін будь-якою інформацією, яка може бути доречною для: порушення кримінального

⁵ Конвенція про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах (ETS 127) від 25.01.1988// Офіційний вісник України від 20.07.2009 р., № 52, / № 100, 2008, ст. 3288 / стор. 213, стаття 1817, код акту 47160/2009.

переслідування в судовому органі. Сторона може використовувати інформацію, отриману за цією Конвенцією, як доказ у кримінальному суді, тільки якщо Сторона, яка надала таку інформацію, дала попередній дозвіл.

Стаття 5 Конвенція про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах встановлює, що на прохання запитуючої держави запитувана держава надає запитуючій державі будь-яку інформацію, що стосується конкретних осіб чи операцій. Якщо інформації, яка міститься в податкових дос'є запитованої держави, недостатньо для задоволення цією державою прохання про надання інформації, ця держава вживає всіх відповідних заходів для надання запитуючій державі запитованої інформації.

Стаття 2 Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 р. (995_036)⁶ передбачає, що у допомозі може бути відмовлено якщо прохання про надання допомоги стосується правопорушення, яке, на думку запитованої Сторони, є податковим правопорушенням. Водночас у статті 2 Додаткового протокол до Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах 1978 р. (995_037)⁷ зазначено, що у проханні про надання допомоги не може бути відмовлено на підставі того, що законодавство запитованої Сторони не передбачає таких самих податків чи зборів або не регулює податки, збори, мито або валюту таким же чином, як законодавство запитуючої Сторони.

Питання екстрадиції регулюються нормами таких міжнародних договорів, як Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957р. (995_033); Додатковий протокол до Європейської кон-

⁶ Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах, 1959 р. (995_036) // Офіційний вісник України офіційне видання від 16.07.2004 2004 р., № 26, стор. 231, стаття 1735, код акту 29267/2004.

⁷ Європейської конвенції про взаємну правову допомогу у кримінальних справах, 1978 р. (995_037) // Офіційний вісник України офіційне видання від 16.07.2004 2004 р., № 26, стор. 231, стаття 1735, код акту 29267/2004.

венції про видачу правопорушників, 1975 р. (995_034); Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників, 1978 р. (995_035)⁸. На виконання зазначеної Конвенції та протоколів до неї була прийнята Інструкція про порядок виконання європейських конвенцій з питань кримінального судочинства від 26.06.1999 №34/5/22/130/512/326/73, затверджена Наказом Мініюсту України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, МВС України, Верховного Суду, ДПА України, Департаментом виконання покарань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 07.07.1999 №446/3739⁹.

Також в Україні діє близько тридцяти двосторонніх договорів про правову допомогу у кримінальних справах із іноземними країнами, що визначають обсяг і види правової допомоги під час розслідування злочинів, можливість застосування процесуального законодавства запитуючої сторони під час виконання доручення, умови, підстави і порядок видачі осіб, стосовно яких відкрито кримінальне переслідування¹⁰.

Вступ України до Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерполу створив необхідні передумови для співпраці з уповноваженими органами зарубіж-

них держав під час здійснення діяльності, пов'язаної із попередженням, розкриттям та розслідуванням злочинів, які мають транснаціональний характер або виходять за межі України. Відповідно до пункту 1.3. Інструкції про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів, яка затверджена Наказом МВС України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Держкомкордону України, Держмитслужбою України, ДПА України (далі – Інструкція)¹¹ Національне центральне бюро Інтерполу в Україні забезпечує співробітництво правоохоронних органів України та зарубіжних країн як у цілому, так і в окремих напрямках боротьби із злочинністю і надає можливості для: підготовки та надсилання ініціативних запитів за кордон; підготовки та надсилання відповідей на запити зарубіжних правоохоронних органів; обміну оперативно-розшуковою, оперативно-довідковою та криміналістичною інформацією про підготовку і вчинення злочинів та причетних до них осіб, а також архівною та, в окремих випадках, процесуальною інформацією.

Пунктом 2.1.1. Інструкції визначено, що під час проведення оперативно-розшукових заходів та слідчих дій, пов'язаних із розкриттям злочинів у сфері економіки та фінансів, через НЦБ можна одержувати з Генерального секретаріату або НЦБ Інтерполу в зарубіжних країнах таку інформацію: а) офіційні назви комерційних структур (фірм, спільних підприємств тощо) та інших юридичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, розташованих за кордоном; б) дату їх реєстрації у відповідних державних органах, юридичну адресу, номери телефонів

⁸ Європейська конвенція про видачу правопорушників, 1957р. (995_033); Додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників, 1975 р. (995_034); Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників, 1978 р. (995_035)//Офіційний вісник України від 16.07.2004 р., № 26, стор. 223, стаття 1734, код акту 29268/2004.

⁹ Наказ Мініюсту України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, МВС України, Верховного Суду, ДПА України, Департаментом виконання покарань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 07.07.1999 №446/3739 « Про затвердження Інструкції про порядок виконання європейських конвенцій з питань кримінального судочинства» від 26.06.1999 №34/5/22/130/512/326/73.//Офіційний вісник України офіційне видання від 30.07.1999 1999 р., № 28, стор. 185, код акту 8957/1999.

¹⁰ Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За загальною редакцією В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К.: Юстініан, 2012. – С. 1087.

¹¹ Наказ МВС України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Держкомкордону України, Держмитслужбою України, ДПА України від 09.01.1997 р., № 3/1/2/5/2/2«Про затвердження Інструкції про порядок використання правоохоронними органами можливостей НЦБ Інтерполу в Україні у попередженні, розкритті та розслідуванні злочинів»// Офіційний вісник України. – 1997 р., № 9, стор. 77, код акту 291/1997.

та інших телекомунікаційних засобів; в) прізвища та імена керівників таких структур; г) основні напрямки діяльності; д) розміри статутного капіталу; е) відомості про припинення діяльності; ж) відомості кримінального характеру стосовно їх керівників та інших працівників.

Відомості про відкриття фізичними особами, у тому числі громадянами України, та юридичними особами фінансових рахунків у зарубіжних банках, а також про рух коштів по них, про укладення угод між українськими та закордонними юридичними особами становлять, як правило, банківську чи комерційну таємницю і можуть повідомлятися іноземними правоохоронними органами лише після розгляду офіційного звернення Генеральної прокуратури України верховним органом юстиції (прокуратури) запитуваної держави в порядку надання правової допомоги в кримінальній справі.

У рамках співробітництва України з країнами СНД була підписана Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 22.01.1993 р.¹², а також Протокол до цієї Конвенції від 27.03.1997 р. Відповідно до Конвенції при зносинах з країнами, які є сторонами Конвенції, до компетенції Генеральної прокуратури України належать зносини з питань видачі, кримінального переслідування, а також запити про виконання таких процесуальних дій, які торкаються прав громадян і потребують санкції прокурора. Зносини з питань проведення інших процесуальних дій можуть здійснюватися через інші правоохоронні органи, до компетенції яких відносяться кримінальні справи.

Питання міжнародного співробітництва під час кримінального провадження також регулюються такими міжнародно-правовими актами: Угода про обмін інформацією у сфері боротьби зі злочинністю, затверджена Постановою КМ України

№ 823 (823-2011-п) від 03.08.2011¹³; Рішення про Міждержавну програму спільних заходів боротьби із злочинністю на 2011-2013 роки¹⁴; Угода про співробітництво в боротьбі зі злочинами у сфері економіки від 12.04.1996¹⁵; Угода про співробітництво держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав у боротьбі з податковими злочинами, яка затверджена із застереженнями Постановою КМ України № 871 (871-2006-п) від 24.06.2006 (далі – Угода)¹⁶.

Відповідно до статті 4 Угоди співробітництво сторін здійснюється в наступних формах: а) обмін оперативною і кримінальною інформацією, у тому числі відомостями про податкові злочини, що готуються і що були скоєні, і причетних до них фізичних або юридичних осіб, способи і методи ухилення від сплати податків і зборів; б) виконання запитів про проведення оперативно-розшукових заходів; в) планування і здійснення скоординованих оперативно-розшукових і профілактичних заходів; г) проведення за запитом перевірок заяв і повідомлень про податкові злочини; д) направлення, за узгодженням компетентних органів Сторін, представників для координації дій під час проведення спільних оперативно-розшукових і профілактичних заходів; е) надання допомоги співробітникам компетентних органів Сторін під час їхнього перебування в службових відрядженнях; ж) обмін досвідом роботи, проведення спільних наукових досліджень, нарад, конференцій і семінарів; з)

¹³ Постанова Кабінету Міністрів України № 823 (823-2011-п) від 03.08.2011 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_k98

¹⁴ Рішення про Міждержавну програму спільних заходів боротьби із злочинністю на 2011-2013 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_m94

¹⁵ Угода про співробітництво в боротьбі зі злочинами у сфері економіки від 12.04.1996 // Офіційний вісник України від 24.12.2007 р., № 95, стор. 117, стаття 3487, код акту 41783/2007.

¹⁶ Угода про співробітництво держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав у боротьбі з податковими злочинами, яка затверджена із застереженнями Постановою КМ України № 871 (871-2006-п) від 24.06.2006 // Офіційний вісник України від 12.07.2006 2006 р., № 26, стор. 84, стаття 1892.

¹² Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 22.01.1993 р. // Офіційний вісник України від 16.11.2005 р., № 44, стор. 328, стаття 2824, код акту 34196/2005.

надання допомоги у підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації кадрів; і) обмін законодавчими та іншими нормативними правовими актами, результатами наукових досліджень і методичними рекомендаціями. Однак цей перелік напрямків співробітництва не є закритим та Сторони можуть здійснювати співробітництво в інших взаємоприйнятних формах.

Разом з тим варто згадати про Рішення про діяльність Координаційної ради керівників органів податкових (фінансових) розслідувань держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав від 20.11.2009¹⁷. Координаційна рада керівників органів податкових (фінансових) розслідувань держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав (далі – КРКОПР СНД) – це організаційна форма, яка забезпечує взаємодію у сфері виявлення, попередження та припинення економічних і податкових злочинів, реалізацію політики забезпечення економічної безпеки. Доцільність створення такого міждержавного(рамках СНД), координаційного органу, які б забезпечив взаємодію правоохоронних органів цих країн, обґрунтована в науковій літературі¹⁸.

Основними напрямками співробітництва КРКОПР СНД є: 1) розгляд найбільш важливих питань боротьби з податковими правопорушеннями; 2) організація взаємодії між оперативними органами податкових (фінансових) розслідувань на територіях країн СНД як з питань оперативно-розшукової діяльності по конкретних матеріалах, так і в ході профілактичних, оперативно-розшукових заходів та спеціальних операцій за різними напрямками, які передбачені міждержавними та антикримінальними програмами; 3) організація оперативного обміну інформацією шляхом розробки та впровадження сучас-

них автоматизованих систем зв'язку та інформаційних технологій; 4) нормотворча діяльність, яка полягає у виробленні пропозицій щодо удосконалення та гармонізації законодавства країн СНД у сфері податкових розслідувань; 5) розгляд питань підготовки та підвищення кваліфікації кадрів органів податкових (фінансових) розслідувань; 6) розвиток наукового співробітництва в галузі забезпечення економічної безпеки та проведення спільних науково-дослідних робіт.

Ухилення транснаціональних корпорацій від податків, що пов'язано з питаннями оподаткування у двох та більше країнах, потребують вирішення на міжнародному рівні¹⁹. Як правило, питання подвійного оподаткування вирішуються країнам шляхом укладання двосторонніх договорів, основою яких виступають положення Типової конвенції Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР) про уникнення подвійного оподаткування доходів та капіталів. Однак, приймаючи до уваги той факт, що положення таких двосторонніх договорів можуть використовуватися недобросовісними платниками податків з єдиною метою – незаконне зменшення оподаткування (англ. – *treasury shopping*), разом з проблемою усунення подвійного оподаткування, у таких угодах вирішується питання боротьби з ухиленням від сплати податків²⁰ шляхом забезпечення обміну податковою інформацією при розслідуванні ухилення від сплати податків.

При цьому важливо звернути увагу на таке. У рамках співробітництва з міжнародними організаціями, податковими органами та спеціальними службами іноземних країн уповноважені державні органи України здійснюють обмін інформацією відповідно до положень Порядку обміну податковою інформацією за спеціальними письмовими запитами з компетентними

¹⁷ Рішення про діяльність Координаційної ради керівників органів податкових (фінансових) розслідувань держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_m50

¹⁸ Биленчук П. Д., Еркенов С. Е., Кофанов А. В. Транснаціональна преступность: состояние и трансформация: Учебное пособие / Под ред. Акад. П. Д. Биленчука. – К.: Атика, 1999. – С. 111.

¹⁹ Козлов В. А. Научные основы криминалистической характеристики налоговых преступлений: Дисс. докт. юрид. наук. – Владимир, 2006. – С. 199.

²⁰ Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. — К.: «Укр. енцикл.», 1998. — Т.6. – С. 605.

органами іноземних країн, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.12 №1247, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25 грудня 2012 року за №2171/22483²¹ (далі – Порядок обміну інформацією). Відповідно до пункту 1.1. Порядку обміну інформацією спеціальний запит про одержання або надання інформації з-за кордону – це запит про інформацію, яка може бути надана в результаті перевірки або досудового розслідування платника податку щодо ухилення від сплати податків та інших порушень законодавства, віднесених до компетенції Державної податкової служби України, іноземному партнеру або іноземним партнером – Державній податковій службі України. Спеціальний запит робиться у разі, якщо, зокрема, факти свідчать, що необхідна інформація знаходиться за межами України, і в ході проведення досудових розслідувань виникає потреба в підтвердженні достовірності такої інформації. Головним виконавцем спеціального запиту про інформацію щодо кримінальних проваджень, у тому числі досудових розслідувань, які ведуться податковою міліцією, є Головне управління податкової міліції ДПС України.

За офіційною інформацією²² станом на 1 січня 2013 рік в Україні набрало чинності шістьдесят п'ять договорів про уникнення подвійного оподаткування, які, серед іншого, встановлюють порядок обміну податковою інформацією. Конвенція між Кабінетом Міністрів України і Союзним Урядом Союдної Республіки Югославія про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доходи і капітал, яка була підписана 22 березня 2001 р. та набула чинності 29.11.01, застосовується у відносинах України з Республікою Сербія та з Республікою Чорногорія. Крім того, від-

повідно до статті 7 Закону України «Про правонаступництво України» Україна застосовує договори СРСР про уникнення подвійного оподаткування, що діють до набуття чинності новими договорами. Договори СРСР діють у відносинах України з такими країнами: Іспанія, Малайзія та Японія. Згідно з пунктом 1.4. Порядку обміну інформацією спеціальні запити виконуються ДПС України лише при наявності міжнародних договорів України, якими передбачено обмін податковою інформацією. Проблема полягає в тому, що з багатьма країнами світу в Україні відсутні спеціальні угоди про обмін податковою інформацією, що унеможлиблює направлення запиту та отримання на нього відповіді у процесі розслідування ухилення від сплати податку на прибуток.

Окремо слід зазначити, що інформація та матеріали, які передаються від уповноважених органів зарубіжних держав, є офіційними відповідями, які не потребують додаткової легалізації в Україні і можуть використовуватись як докази при проведенні досудового слідства органами податкової міліції ДПС України²³.

Потреба активного міжнародного співробітництва обумовлена тим фактом, що злочинність набуває міжнародного характеру, а також тим, що лише в процесі міжнародного співробітництва можна повернути суми несплачених податків, що перебувають на території іншої держави. Практика свідчить, що наявність національного законодавства, а також низки міжнародно-правових актів, суттєво полегшує порядок обміну інформацією між органами, які уповноважені розслідувати факти ухилення від сплати податків у різних країнах. У зв'язку з цим видається необхідним розвивати подальше міжнародне співробітництво у цій сфері. Напрямами подальшого удосконалення міжнародного співробітництва при розслідуванні ухилення від сплати податку на прибуток

²¹ Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.12 №1247 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2171-12>

²² Лист ДПС України від 14.01.13 №536/7/12-10-17 «Щодо міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/diyalnist/mijnarodne/chinni-dvostoronni-mijuryado/>

²³ Мороз Д. О. Міжнародна взаємодія податкової міліції: інформаційно-правовий аспект / Д. О. Мороз [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VAPSV_pdu/2011_4/St_16.pdf

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена висвітленню порядку здійснення міжнародного співробітництва при розслідуванні ухилення від сплати податку на прибуток. Автором зосереджено увагу на визначенні особливостей нормативно-правового регулювання міжнародного співробітництва при розслідуванні ухилення від сплати податку на прибуток. Обґрунтовано доцільність тісного міжнародного співробітництва в зазначеній сфері в межах СНД. У статті проаналізовано норми національного, а також міжнародного законодавства, якими регламентовано порядок обміну податковою інформацією між компетентними органами різних держав при розслідуванні ухилення від сплати податку на прибуток. Також автором запропоновано напрямки подальшого розвитку міжнародного співробітництва при розслідуванні ухилення від сплати податку на прибуток.

повинно стати: підвищення ефективності інформаційного обміну між органами, які уповноважені проводити податкові

SUMMARY

The article is devoted to the issues of international cooperation during the investigation of corporate tax evasion. The author focused on identifying the features of legal regulation of international cooperation during the investigation of evasion of corporate tax evasion. The expediency of close international cooperation in this field within the framework of the CIS is justified. The paper analyzes the provisions of national and international legislation, which regulates the procedure for the exchange of tax information between the competent authorities of different states during the investigation of corporate tax evasion. The author also suggested areas for further development of international cooperation during the investigation of corporate tax evasion.

(фінансові) розслідування, удосконалення нормативно-правової бази, використання сучасних та перспективних систем зв'язку та інформаційних технологій для обміну інформацією про нові способи вчинення злочинів та тенденціях розвитку злочинів цього виду.